

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Orta-Ağır Zihinsel Engeli ve
Otizm Spektrum Bozukluğu
Olan Öğrenciler İçin

MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

I. Kademe (1, 2, 3 ve 4. Sınıf)

Ankara, 2018

içindekiler

GİRİŞ	5
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI	5
ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ	6
1. DEĞERLERİMİZ	6
2. YETKİNLİKLER	6
ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI	8
SONUÇ	9
MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ UYGULANMASI	9
1. MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZEL AMAÇLARI	9
2. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI	10
3. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	11
4. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR	12
MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI	13
2. HEDEFLERİN YAPISI	16
3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR	17
ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ	30

MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

GİRİŞ

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için geliştirilen öğretim programları; öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri bilgi, kavram ve becerileri kazanmalarını, bunları kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, akademik, günlük yaşam, öz bakım gibi alanlarda gelişim sağlamalarını hedefleyen bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırmayı hedefleyen, yalın ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Programlarda bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve kademelerde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden hedeflere ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki hedef ve açıklamalar ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu hedefler ve açıklamalar, eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, günlük hayatta değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları”, “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” ve 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’de yer alan “Özel Eğitimin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır. Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, birinci, ikinci ve üçüncü kademe seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimini tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini sağlamak,
2. Birinci kademe eğitimini tamamlayan öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeylerine uygun olarak dil ve iletişim, öz bakım ve günlük yaşam, bedensel, bilişsel, sosyal ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek, günlük yaşamlarında ihtiyaç duyacakları temel akademik becerileri kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak bağımsız bireyler olarak hayatlarını sürdürmelerini sağlamak,
3. İkinci kademe eğitimini tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, toplumla etkileşimini, bütünleşmesini sağlayacak şekilde yeterliliklerle donatılmış bireyler olmalarını sağlamak,
4. Üçüncü kademe eğitimini tamamlayan öğrencilerin birinci ve ikinci kademede kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, insanlarla etkileşim kurabilen, toplumsal kurallara uyum sağlayabilen, toplumsal yaşama katılım için çabalayan, yaşamlarını bağımsız olarak sürdürebilen bireyler olmalarını sağlamak, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ)” ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir mesleğe hazır, toplum hayatında üretime katkısı olan, millî ve manevi değerleri benimseyen bireyler olmalarını sağlamaktır.

ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı bireye değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlar kazandırmaktır. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kurmaktadır. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından günümüze ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata aktarımıdır. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ile birlikte ele alınarak programın perspektifini oluşturmaktadır.

1. DEĞERLERİMİZ

Değer; bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğunluğu tarafından doğru ve gerekli olduğu kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ya da inançlardır. Değerler toplum ya da bireyler tarafından benimsenen, birleştirici olgulardır. Aynı zamanda değerler, toplumun sosyal ihtiyaçlarını karşıladığına ve bireylerin iyiliği için olduğuna inanılan ölçütlerdir. Değer eğitiminin temel amaçlarından biri de öğrencilerin sağlıklı, tutarlı ve dengeli bir kişilik geliştirmelerini sağlamaktır. Değerler, insanın tutum ve davranışlarını biçimlendirmede önemli bir role sahiptir.

Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. "Eğitim programı"; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan "kök değerler" şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

2. YETKİNLİKLER

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazesi olan yetkinlikler TYÇ'de belirlenmiştir. TYÇ'de anadilde iletişim, yabancı dillerde iletişim, matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz anahtar yetkinlik belirlenmiştir. Özel eğitim çerçevesinde yabancı dillerde iletişim ve inisiyatif alma ve girişimciliğe ait yetkinlikler öğretim programlarında ele alınmamıştır. Bu yetkinliklere ilişkin bilgi ve beceriye ait davranışlar orta ve ağır engel düzeyindeki öğrencilere kazandırmamaktadır. Öğretim programlarında ele alınan yetkinlikler TYÇ'de aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır:

1. *Anadilde iletişim:* Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktadır.

2. *Matematiksel yetkinlik ve bilim / teknolojiye temel yetkinlikler:* Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojiye yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

3. *Dijital yetkinlik:* İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.
4. *Öğrenmeyi öğrenme:* Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.
5. *Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler:* Bu yetkinlikler kişisel, kişiler arası ve kültürler arası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.
6. *Kültürel farkındalık ve ifade:* Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin önemini takdiridir.

ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Değerlendirme, öğretme ve öğrenmenin etkililiğini belirlemek amacı ile yapılan, öğretimle ilgili verilerin toplanmasını ve yorumlanmasını içeren çok adımlı ve sistematik bir süreçtir. Öğrenme, öğretme ve planlamayı doğrudan etkileyen ve eğitim sisteminin temel öğelerinden biri olan değerlendirmeye öğretim programında önemli bir yer verilmiştir.

Öncelikle öğrencilerin öğrenme alanlarındaki performansını belirlemek ve performansına dayalı olarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programını (BEP) hazırlamak için ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. Sürekli değerlendirme tüm öğrencilerin ilerlemelerinin tespiti için önemlidir. Öğretim öncesinde yapılan değerlendirme, öğrenci hakkında bilgi edinilmesini ve öğrenme hedeflerinin belirlenmesini; öğretim sırasında

yapılan değerlendirme, öğrenci ve öğretmene geri bildirim verilmesini; öğretim sonunda yapılan değerlendirme ise öğrenme hedeflerinin karşılanıp karşılanmadığı ve belirli alanlarda değişiklik yapılması gerekip gerekmediği hakkında karar vermeyi sağlayacaktır. Toplanan veriler sistematik olarak kayıt edilmelidir. Öğretim öncesi, sırası ve sonrasında yapılan tüm değerlendirmeler uygulanan öğretim konusunda yol gösterir. Öğrenci nasıl öğrenmektedir? Ne tür ipuçlarına ihtiyaç duymaktadır? En fazla desteklenmesi gereken alan nedir? Ne tür öğretimsel uyarlamalara ihtiyacı bulunmaktadır? Uygun ölçme değerlendirme süreçlerine yer verilerek bu tür sorulara cevap verilmelidir.

Ölçme değerlendirme ilkelerinden aşağıdakilere dikkat edilmelidir:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, hedeflerin ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Ölçme değerlendirme, yetersizliği olan öğrencinin bireysel özelliklerine göre biçimlendirilmelidir.
3. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulamaya yol gösterir. Bu araç ve yöntemlerin uygulanmasında gerekli uygulama ilkelerine uyulmalıdır.

BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde öğrencinin çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilgi ve birikimi dikkate alınarak ve aralarındaki ilişki göz önünde bulundurularak bazı temel gelişim ilkelerine göre program düzenlenmiştir. Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak, destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların hedeflerini gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir. Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi belirli yönelimlerle karakterize edilir. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön koşul ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de kademeler düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi bilişsel gelişimini etkiler ve bilişsel gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir hedefin gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklar göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Bireyler arası farklılık bir bireyin diğerlerinden birden fazla özelliği bakımından farklı olmasıdır. Tüm öğrenciler için; bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programları temel alınarak “BEP” hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’de yer alacak olan hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri farklılaşabilir. Bu nedenle öğrenme öğretme süreci planlanırken öğrencilerin bireysel farklılıkları (mevcut performansları, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri ve ihtiyaçları, sosyokültürel farklılıkları vb.) göz önünde bulundurulmalıdır.

SONUÇ

Programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçildiği aşağıda sıralanmıştır.

- Farklı ülkelerin özel eğitim programları incelenmiş,
- Yurt içinde ve yurt dışında öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,
- Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,
- Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından öğretmen ve yöneticilerin program gereksinimleri hakkında görüşleri alınmış,
- Öğretmenlerden programların hedefleri ve yapısı hakkında görüş alınmış; bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir. Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız hazırlanmıştır.

MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI

1. MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı, orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri müzik becerileri kazanmalarını, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel, sosyal ve duygusal yönden geliştirmelerini, etkili iletişim kurmalarını, müzik etkinliklerini fark etme ve istek duyarak müzik etkinliklerine katılma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak de bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır. Öğrencilerin müzik yoluyla iletişim kurmaları, duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri bu programın kazandırmak istediği en önemli becerilerdir. Öğrenme alanlarındaki hedefler birbiriyle ilişkili ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Bu bağlamda öğretim programında öğrenme alanlarındaki beceriler birbiriyle ilişkili ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Ayrıca öğrencilerin gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak müzik ve oyun kapsamındaki hedefler artan bir yoğunluk içinde ve aşamalı olarak yapılandırılmıştır. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri ile 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de ifade edilen Özel Eğitimin Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin;

- Dinleme, söyleme, çalma; müziksel algı ve bilgilenme; oyun ve hareket; müziksel yaratıcılık ve müzik kültürüne ilişkin bilgi ve beceriler kazanması,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmesi,
- Müzik aracılığı ile bilişsel, psikomotor, dil, sosyal ve duygusal becerileri geliştirmesi,
- İstiklâl Marşı'nı kurallarına uygun seslendirmesi,
- Müzik yolu ile yaratıcılık becerileri geliştirmesi,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duyguları geliştirmesi,
- Geleneksel çocuk oyunlarını tanıması,
- Basit ritmik müzik aletleri çalması,
- Farklı malzemelerle basit ritim ve müzik aletleri tasarlaması amaçlanmıştır.

2. ÖĞRENME ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanan Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin performansını ve önkoşul becerileri göz önünde bulunduran ve öğrenciyi merkeze alan bir yaklaşımla hazırlanmış olup, bütün hedefler sürekli gelişme ve ilerleme gösteren bir yapı içinde ve tüm öğrencilerin müzik ve oyun ile ilgili çeşitli alanlardaki becerilerini geliştirmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı'nda temel tasarım yaklaşımı belirlenirken hem öğrencinin ilgi ve ihtiyaçlarını temel alan öğrenci merkezli yaklaşım hem de konu öğretimini merkeze alan konu merkezli bir yaklaşım temel alınmıştır. Bu anlamda program tasarımı eklektik bir yapıya sahiptir. Yani program hem konu merkezli hem de öğrenci merkezlidir.

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik geliştirilmiş olan bu program, bireysel temelleri dikkate alarak oluşturulmuştur. Öğrenci, programın en önemli parçasıdır. Öğrenme alanları ve etkinlikler birey için seçilmiş ve düzenlenmiştir. Öğrenme yaşantıları bireyin ilerideki gereksinimleri göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Özellikle bu program, program geliştirme açısından aşağıda belirtilen bireysel temeller dikkate alınarak geliştirilmiştir.

- Her öğrencinin bir birey olarak kendine özgü olduğunu kabul eder.
- Öğrencinin kişisel mutluluğunu ve başarıma duygusunu kazandırmak için çaba gösterir.
- Öğrencinin gelecekteki hayatı için rehberdir.
- Günümüzdeki engelli bireylerden beklenen niteliklerin geliştirilmesine rehberdir.
- Öğrencinin fiziksel ve psikolojik açıdan sağlıklı bir birey olarak yetişmesini hedef almıştır.

Program geliştirme açısından bir başka önemli temel ise **psikolojik temeldir**. Özellikle son zamanlarda insanlar nasıl öğrenir, öğrenme ortamları nasıl düzenlenmelidir gibi sorular eğitim programlarının psikolojik temellerini oluşturmaktadır. Anlamlı bir öğrenme, öğrencilerin ön bilgilerinin kontrol edildiği, gerçek yaşamda karşılaştıkları sorunların temel alındığı, öğrencinin her zaman bilişsel, çoğunlukla devinimsel olarak da etkin olduğu öğrenme ortamlarında gerçekleşmelidir. Ayrıca bu öğrenme ortamlarının öğrenciye yeni öğrendiklerinin pekiştirilmesi için fırsatlar sunması gerekmektedir. Orta ve ağır engellilere yönelik bu program aynı zamanda **görevsel (işlevsel)** nitelik taşımaktadır. Bu anlamda programda yer verilen konular ve etkinlikler hayatta geçerli olan konulardır. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için hazırlanmış olan Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı'nın felsefi temelleri, **pragmatist** felsefenin eğitime uygulanması olarak ele alınan **ilerlemecilik** eğitim felsefesiyle örtüşmektedir. Çünkü programda öğrenci gereksinimlerini merkeze alan ve öğrenci için işlevsel değeri olan bilgi, beceri ve tutumlar öğretilmektedir.

Müzik eğitimi, "bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma", "bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı belirli değişiklikler oluşturma", "bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme" sürecidir. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Bu bağlamda tek bir öğrenme öğretme yaklaşımı benimsenmemeli, farklı öğretim yöntem ve teknikleri bir arada ve dengeli şekilde kullanılmalıdır. Bu programda iki farklı öğrenme kuramından yararlanılmıştır. Öğretim programına temel olan **öğrenme yaklaşımları** ise sırası ile uygulamalı davranış analizi ve sosyal etkileşimci kuramdır. Uygulamalı davranış analizi, davranışçı kuramın öne sürdüğü ilkeleri kullanarak sosyal açıdan

birey için anlamlı ve toplum için önemli davranışları değiştirmeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Uygulamalı davranış analizinde sosyal açıdan önemli, gözlenebilir ve ölçülebilir hedef davranışlar belirlenerek, bu davranışlarda istendik yönde değişiklik yaratmak için çalışılır. Uygulamalı davranış analizi alanında yeni beceri ve davranışları öğretmek üzere geliştirilmiş çok sayıda yöntem bulunmaktadır. Bu programda yer alan yöntemler; Doğrudan Öğretim Yöntemi, Yanlızsız Öğretim Yöntemleri ve Etkinlik Temelli Öğretim Yöntemidir.

Sosyal etkileşim kuramına göre çocuğun gelişiminin daha bilgili ve deneyimli bir yetişkinin rehberliğinde sosyal bir ortamda gerçekleşmektedir. Diğer bir deyişle çocuklar diğer kişilerle etkileşimler kurarak öğrenir. Çocuklar ve yetişkinlerin birlikte etkileşim içinde gerçekleştirdikleri tüm etkinlikler yakınsal gelişim alanı olarak adlandırılan alanda gerçekleşir. Yakınsal gelişim alanı, çocuğun bağımsız olarak yapabileceği ile maksimum yetişkin desteği ile yapacağı arasındaki alan olarak tanımlanmakta ve öğrenme bu alan içinde gerçekleşmektedir. Hedeflenen, çocuğu yetişkin rehberliğinden bağımsız hale getirmektir. Bu amaçla yetişkin birçok destekleyici sunarak öğrencinin söz konusu becerilerde bağımsızlaşmasını sağlar.

Tüm öğrenciler için bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda Müzik ve Oyun Dersi Programı temel alınarak BEP hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP’te yer alacak hedeflerin belirlenmesinde, öğrenme öğretme sürecinin düzenlenmesinde ve başarının değerlendirilmesinde o öğrencinin hazır bulunuşluğu, bilişsel, sosyal ve bedensel özellikleri dikkate alınmalıdır. Öğrenme öğretme sürecinde mümkün olduğunca bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanılmalıdır. Bu teknolojilerin kullanılması öğretim stratejilerini zenginleştirirken aynı zamanda öğrencilerin öğrenmelerini destekleyecektir.

Dersin işlenişinde ve uygulamalarda görsel iletişim araçlarına yer verilmeli; slayt, bilgisayar, televizyon, etkileşimli tahta, internet, EBA içerikleri vb. etkin olarak kullanılmalıdır. Teknolojik araç ve gereçler kullanılırken gizlilik, bütünlük ve erişilebilirlik göz önüne alınmalı ve internetin güvenli kullanımı konusunda gerekli uyarılar yapılmalı ve tedbirler alınmalıdır. Dijital kaynakların, özellikle internette indirilen materyallerin kullanımında intihal yapılmamalı, etik kurallara ve telif haklarına uyulmalıdır.

3. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Ölçme ve değerlendirme, eğitim ve öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim sürecinde programların istenilen başarıyı gösterip göstermediği, öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve tutumların gelişip gelişmediği, ölçme ve değerlendirme yoluyla tespit edilir. Ölçme ve değerlendirme ile eğitim ve öğretim sürecinin sürekli izlenmesi, her aşamada ortaya çıkan sorunları tespit ve düzenleme imkânı verir. Öğretmenler; öğrencilerin programla ilgili bilgi, beceri, değer ve tutumlara yönelik eksiklerini belirlerken, bireysel gelişimlerini izlerken, karşılaştıkları zorlukları tanımlarken, öğrencileri öğrenmeye ve becerilerini geliştirmeye özendirirken **değerlendirme** yaparlar. Böylece, değerlendirme öğrencilerin eğitiminde geliştirici bir rol oynar. Öğrencilerin öğrenmesi ve gelişimiyle ilgili elde edilen bilgiler, öğretmenler tarafından kullanılabilmesi gibi öğrencinin kendini değerlendirmesine ve kişisel hedefler belirlemesine de yardım eder. Öğrencilerin müzik ve oyun dersi becerilerinin gelişiminin sürekli olarak izlenmesi, her bir öğrenme alanında öğretmenin sınıf içi gözleme dayalı bir değerlendirme yapmasını gerektirir. Kademeler arası geçişte **öğretim yılı başında** hazır bulunuşluğun ölçme ve değerlendirilmesinde, bir önceki kademede yer alan hedef davranışlar dikkate alınarak öğrencinin geriye dönük öğrenme haritasının çıkarılması gerekir. Böylece öğrencilerin öğrenme eksikliklerinin, yanlış öğrenmelerinin veya temel becerilerdeki eksikliklerin belirlenmesi ve giderilmesi sağlanmalıdır. Süreç içinde yapılan ölçme ve değerlendirme çalışmalarında, becerilerin ne ölçüde edinildiğini sınamayı sağlayacak uygulamalar ve öğrenme deneyimleri oluşturulmalıdır. Özellikle öğrencileri öğretim esnasında anlık olarak izleme, geri bildirimde bulunma ve yönlendirme önem taşır. Süreç içindeki ölçme ve değerlendirme çalışmalarında öğrenme eksiklikler ve yanlışlıklar belirlendiğinde bu eksikliklerin giderilmesi ve yanlışlıkların düzeltilmesine yönelik düzenlemelerin yapılmasına dikkat edilmelidir. Ölçme ve

değerlendirme yapılırken hedefler ve hedeflerin odaklandığı becerilerin öncelik-sonralık ilişkisine uygun olarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir. **Öğrenme sürecinin sonunda yapılacak** ölçme ve değerlendirme; hedeflerin ne düzeyde gerçekleştiği, hedeflerin kapsadığı bilgi ve becerilerin ne ölçüde edinildiği ile ilgili bilgi edinmemizi sağlar. **Sonuç değerlendirmede**, hedeflerin öngördüğü bilgi ve becerilerin dengeli bir şekilde temsil edilmesi gerekir. Bu nedenle, sonuç değerlendirmede içeriğin, hem öğrenme alanları arasındaki dağılımında hem de her bir öğrenme alanı içinde bilgi ve becerilerin temsili dağılımında denge gözetilmesi gerekmektedir. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programında ön değerlendirme, süreç değerlendirme ve sonuç değerlendirmede ağırlıklı olarak öğrenciler alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımıyla değerlendirilmektedir. Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programında öğrenciyi ölçme ve değerlendirme araçları olarak gözlem formu, informal ölçü araçları ve kontrol listeleri kullanılabilir.

4. UYGULAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Müzik eğitimi, “bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma”, “bireyin müziksel davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı belirli değişiklikler oluşturma”, “bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme ve geliştirme” sürecidir. Öğrenme alanlarının her birinde edinilen bilgi ve beceriler öğrenme sürecinde birbirini etkilemekte ve tamamlamaktadır. Bu doğrultuda öğretim planlarında tüm öğrenme alanlarından hedef ve hedef davranışlara yer verilmesine özen gösterilmelidir.
- Müzik ve Oyun Dersi programı oluşturulurken her üç kademede farklı öğrenme alanlarında benzer hedef ve hedef davranışlar konulmuştur. Dersler planlanırken öğrencilerin performans düzeyi dikkate alınarak bu hedef ve hedef davranışlara yönelik seçilecek şarkılar ve öğretim materyalleri farklılaştırılabilir.
- Müzik etkinlikleri aracılığı ile tüm gelişim alanlarına yönelik olarak, özellikle de ifade edici dili olmayan, ses dahi çıkaramayan, düşük dil performansına sahip öğrenciler için de programda hedef ve hedef davranışlar yer almaktadır. Dersler planlanırken tüm öğrencilerin katılımlarını sağlayacak şekilde bu husus da dikkate alınmalıdır.
- Çeşitli problemlerden dolayı sınıf ortamındaki müzik çalışmalarında zorluklar yaşanabilmektedir. Örneğin şarkı söylerken, ritim çalışmaları yaparken ve müzikli oyun etkinliklerine katılırken, göz teması kurmada, yönergeleri izlemede, verilen sorumlulukları tek başına tamamlamada güçlük yaşayabilirler. Bireysel ya da grup etkinliklerinde uzun süre oturmada ya da ayakta kalmada sorunları olabilir; müzik enstrümanları çalarken veya grupla uyum içerisinde olmaları gereken etkinliklerde koordinasyonla ilgili güçlükler yaşayabilirler. Müzik etkinlikleri sırasında öğretmen ya da sınıftaki diğer öğrencilerle etkileşimlerinde dil gelişimindeki sınırlılıklar nedeni ile yönergeleri algılayamama, soruları cevaplayamama, şarkıyı ritmine uygun söyleyememe, sesini doğru kullanamama gibi sorunlar görülebilir. Bu programda müzik etkinliklerinde bütün bunlara yönelik olarak öğrencilerin hazır bulunuşluklarının ve performansları doğrultusunda yapabileceklerine yönelik hedef ve hedef davranışları bulunmaktadır. Öğrencilerin güçlü yönlerini ortaya çıkaracak ya da geliştirecek şekilde planlamaların ve uygulamaların yapılması gerekmektedir.
- Programda oyunun oldukça önemli bir yeri vardır. Oyun, çocuğun eğitiminde ve kişilik gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Aynı zamanda çocuğun çevresi ile ilişki kurmasına (sosyal gelişimini destekleyici), duygu (duygusal gelişimini destekleyici) ve düşüncelerini yansıtmaya (dil gelişimi ve bilişsel gelişimini destekleyici) yardımcı olmaktadır. Programda oyun ve hareket öğrenme alanındaki hedef ve hedef davranışlara yönelik amaçlar konulurken bu noktalar dikkate alınmalıdır.

MÜZİK VE OYUN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilere yönelik Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programı bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayışla düzenlenmiştir. Programda öğrenme alanları; I.Kademe olacak şekilde aşamalı olarak yapılandırılmıştır. Öğretim programında yer alan öğrenme alanları **“Dinleme-Söyleme-Çalma, Müziksel Algı ve Bilgilenme, Oyun ve Hareket, Müzik Kültürü ve Müziksel Yaratıcılık”** olmak üzere 5 ana başlık altında düzenlenmiştir. Aşağıda bu öğrenme alanlarının açıklamalarına ve program içerisindeki kademe, öğrenme alanı, hedefe ilişkin kodlamaya yer verilmiştir.

1. ÖĞRETİM PROGRAMININ YAPISI

Dinleme-Söyleme-Çalma:

Müzik dinleme, bireylerin müzik ile en çok ilgili oldukları alandır. Herkes müzik yapamayabilir, şarkı söyleyemeyebilir ya da çalgı çalamayabilir ancak her birey mutlaka müzik dinler. Müzik dinleme sadece bir şarkıyı açıp dinleme etkinliği değildir. Çocuk müzik dinlerken, susmayı, dikkatini müzik dinlemede yoğunlaştırmayı, arkadaşlarının sessizce müzik dinlemesine saygı göstermeyi öğrenir. Kulağı doğru ve güzel seslere alışır, estetik yönden eğitilir. Birlikte şarkı söylemek; aynı anda birlikte nefes alıp vererek, aynı biçimde konuşmak ya da heceleme, sesini yükseltmek / alçaltmak, bir diğerinden ne daha çok ne de daha az ses çıkarmak şeklinde bir bütünü oluşturmak anlamına gelmektedir. Çocuk, küme içinde şarkı söylerken, sesini kullanmayı, denetlemeyi ve çok sayıda şarkı öğrenir. Sesinin, arkadaşlarından çok ya da az çıkmamasına özen gösterir. Çabuk ya da ağır söylemeyi, arkadaşlarıyla uyum içinde olmayı öğrenir. Çalgı çalma eğitiminde çocuk kendi başına bir çalgı çalarken ya da ses veren araçlardan ses çıkarırken fazla enerjisini olumlu yönde harcar ve kendi başına bir iş yapmanın tadına varır. Programda dinleme-söyleme-çalma becerilerinin geliştirilmesiyle öğrencilerin, müzik dinlemeleri, seslerini doğru kullanarak tek başlarına ve grupla şarkı söylemeleri, ritim tutmaları ve müzik aleti çalmaları amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla müziği kurallarına uygun dinleme, millî ve manevî günler ile ilgili müzikler dinleme, farklı türlerdeki müzikleri dinleme, farklı sesler çıkarma, sesini doğru kullanma, şarkı söyleme, şarkı söylerken sesini doğru kullanma, bireysel olarak ritmi- ne uygun şarkı söyleme, grupla şarkı söyleme, İstiklâl Marşı'nı söyleme, müziğimizdeki türlerden bildiği örnekleri seslendirme, Orff çalgılarıyla ritim tutma, basit enstrümanları çalma ve farklı enstrümanları çalma gibi hedefler oluşturulmuştur.

Müziksel Algı ve Bilgilenme:

Müziksel algılama, müziksel duyuların, yani ses frekanslarının beyin tarafından işlenip yorumlanması sonucunda anlamlı hale getirilmesidir. Müziksel algılamada, duyumun beyne ulaşması, orada işleme tabi tutulması ve sonucunda gruplanıp yorumlanması bir süreç içinde gerçekleşir. Müzik algılama süreci; ses kalıpları, ses kalıplarını seçme, ses kalıplarını organize etme ve frekansları yorumlama olarak dört basamaktan oluşur. Ses kalıpları: Kulağa gelen frekansları nasıl algıladığımız ve onu beynimizde nasıl organize ettiğimizle, bütünleştirip sese çevirdiğimizle ilgilidir.

1. **Ses kalıpları:** Kulağa gelen frekansları nasıl algıladığımız ve onu beynimizde nasıl organize ettiğimizle, bütünleştirip sese çevirdiğimizle ilgilidir.
2. **Ses kalıplarını seçme:** Ses kalıpları yaratmak için öncelikle beyne gelen frekanslardan uygun olanlarını seçmek gerekir. Seçme eylemi, duyguyu ve düşüncüyü harekete geçiren bir uyaran ile başlar. Müzik için bu uyaran, kulağa gelen ses frekanslarıdır. Seçme, beynin bir frekansı diğerinden ayırmasıyla olur, ses frekanslarını gruplama ve yorumlama olarak dört basamakta gerçekleşir.

3. Ses frekanslarını gruplama, örgütleme, düzenleme (organize etme): Çevremizdeki frekansları anlamlandırmak için kategoriler içine yerleştirerek organize ederiz.
 - a) Frekansların bazılarını ön planda, bazılarını arka planda örgütleriz.
 - b) Örgütlemeye kayıp parçaları doldurarak örgütlemeyi yaparız.
 - c) Birbirine frekans bakımından yakın olan iki veya fazla şeyi birlikte gruplandırırız.
 - d) Birbirine benzeyen frekansları bir grup içine koyarız.

4. Frekansları Yorumlama: Beyne gelen frekanslara anlam verme, yorum olarak nitelenir.

Öğretim programında müziksel algılama ve bilgilenme becerisinin geliştirilmesiyle, öğrencilerin, müziğin farkına vararak, farklı ses kalıplarını seçip, organize ederek yorumlamaları ve müzik yapmaya yarayan aletleri tanımaları amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla, sesin geldiği yönü bulma, dinletilen sesin hangi kaynağa ait olduğuna yönelik tepkide bulunma, sesleri çıkış kaynağına göre ayırt etme, sesleri tınlarına göre ayırt etme, çevresinde duyduğu sesleri, gürlük özelliklerine göre farklı ses kaynakları kullanarak canlandırma, müziklere uygun hızda ve gürlükte (ninni-marş-şarkı-türkü-tekerleme) sözle / ritimle / hareketle eşlik etme ve müzik aletlerini tanıma gibi hedefler oluşturulmuştur.

Oyun ve Hareket:

Oyun, gelişimsel düzeyi ve özellikleri ne olursa olsun tüm çocuklar için anlamlı öğrenme deneyimleri oluşturan bir araçtır. Müziğin tüm gelişim alanlarını geliştirmeye yönelik özellikleri oyun ile birlikte ele alındığında, çocuklar oyun içerisinde hem becerilerini geliştirebilir, hem de kültürümüze ilişkin özellikleri yaşantı yoluyla edinebilirler. Program kapsamında müziğin "Oyun ve Hareket" öğrenme alanında ele alınmasıyla, çocukların günlük yaşamlarındaki becerileri daha keyifli ve eğlenceli bir şekilde öğrenebilmesi; ninni, tekerleme, sayısmaca gibi kendi kültürümüze özgü müziksel öğeleri tanıyabilmesi, farklı bölgelere ait folklorik özelliklerin farkında olması; önce öğretmenin rehberliğinde oynadığı çeşitli oyunları daha sonra kendisi başlatarak özgüven ve motivasyon kazanması; grup içerisinde uyumlu hareket etmeyi müzikli oyunlar ve rontlar aracılığı ile edinmesi amaçlanmaktadır. Bununla birlikte, dinlediği öyküdeki olayları oyunlaştırarak farklı materyallerle canlandırması ile yaratıcı becerilerinin de geliştirilmesi hedeflenmektedir.

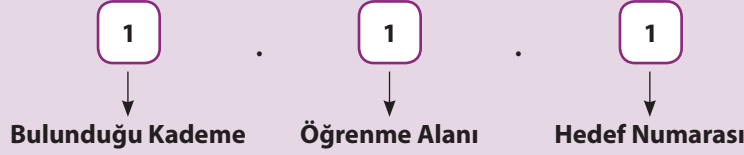
Müzik Kültürü:

Müzikte ses, duygu, estetik dışında yer alan en önemli öge kültürdür. Müzik kültürü, toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun, genel kültürünün yanında kazandığı müzik sanatına ilişkin bilgi, beceri, tutum ve davranışlarla müzik ortamlarında geçerli ahlak kuralları, gelenekler vb. diğer yetenek ve alışkanlıklardan oluşan karmaşık bir bütündür. Kullanılan çalgılar, müzik yapan gruplar, kuruluşlar, müzik dinleme alışkanlıklarımız, konserde uyduğumuz görgü kuralları, elektrikli müzik araç-gereçleri gibi pek çok öge bir toplumun müzik kültürünü oluşturan öğelerdir. Müzik kültürünün oluşumuna temel hazırlayan değişkenler arasında müzik eğitimi ilk sırayı almakla birlikte, yalnızca müzik eğitimi ile ilgili alanların değil, kitle iletişim araçları, konserler, müzik ile ilgili yarışmalar, müzik ile ilgili araç ve gereçlerin de müzik kültürüne etkisi vardır. Programda öğrencinin müzik kültürünün geliştirilmesiyle, millî ve manevî değerleri anlaması, kendi müzik arşivini oluşturması, çevresindeki müzik etkinliklerine katılmayı tercih etmesi, müziksel çeşitliliği anlaması ve müzik beğenisi oluşturması amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla müzik dinleme ve yapma kurallarına uyma, ülkemizdeki farklı bölgelere ait müzikleri dinleme, ülkesindeki ünlü müzisyenleri tanıma, bireysel müzik arşivini oluşturma, İstiklâl Marşı'nı dinleme ve söyleme kurallarına uyma, dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etme ve farklı müzik aletlerini tanıma gibi müzik kültürünü geliştirici hedefler oluşturulmuştur.

Müziksel Yaratıcılık:

Müzik eğitiminde yaratıcılık, genelde yeni bir müzik eseri oluşturmak, üretmek biçiminde düşünül-mektedir. Bireysel ve toplu çalgı ile solo ve toplu ses alanlarında, yeni bir müzik eseri oluşturma süreci, besteleme eylemidir. Müziksel yaratıcılığın kalıtsal özelliklerin yanı sıra, alınan doğru eğitimle ve müzikal birikimlerle belirginleşeceği ve üretime dönüşeceği vurgulanmaktadır. Genel müzik eğitimi içerisinde, bire-yi bilişsel açıdan geliştiren unsurların, yaratıcılık bağlamında değerlendirilmesi ve bireylere kazandırılması oldukça önemlidir. Programda müziksel yaratıcılığın geliştirilmesiyle, özgün melodiler ve ses oluşturma, basit müzik aletleri tasarlama, özgün dans etme ve doğaçlama ritim tutma amaçlanmaktadır. Bu amaçlarla ses oyunları yapma, bildiği sözlere melodi oluşturma, bildiği melodilere söz oluşturma, müzik dinlerken do-ğaçlama ritim tutma, oyun müziklerine veya farklı ritmik yapılarıdaki ezgilere özgün hareketlerle / çalgılarla eşlik etme, basit ritim aletleri ve müzik aletleri tasarlama ve teknolojik müzik aletleriyle müzik yapma gibi hedefler oluşturulmuştur.

Müzik ve Oyun Dersi Öğretim Programında **Kademe, Öğrenme Alanı, Hedef**'e ilişkin kodlamada aşağı-daki sistematik izlenmiştir.

2. HEDEFLERİN YAPISI

Müzik ve Oyun Dersi birinci kademe programında beş öğrenme alanında toplam 43 hedef ve 163 hedef davranış yer almaktadır.

Tablo1. Öğretim Programının Öğrenme Alanları Hedef ve Hedef Davranış Sayıları

Öğrenme Alanları	Hedef Sayıları	Hedef Davranış Sayıları
Dinleme-Söyleme-Çalma	9	41
Müziksel Algı ve Bilgilenme	11	55
Oyun ve Hareket	7	24
Müzik Kültürü	10	24
Müziksel Yaratıcılık	6	19
TOPLAM	43	163

Tablo 2. Öğrenme Alanlarındaki Hedefler ve Bloom Taksonomisine Göre Dağılımı

Öğrenme Alanları	Bilişsel	Duyuşsal	Psikomotor
Dinleme-Söyleme-Çalma	2	3	4
Müziksel Algı ve Bilgilenme	5	-	6
Oyun ve Hareket	0	-	7
Müzik Kültürü	4	6	-
Müziksel Yaratıcılık	2		4
Toplam	13	9	21

3. HEDEF, HEDEF DAVRANIŞLAR VE AÇIKLAMALAR

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Dinleme-Söylenme-Çalma	1.1.1. Müziği kural- larına uygun dinler.	1.1. Öğretmenin veya arkadaşlarının seslendirdiği müzikleri yerinde oturarak dinler. 1.2. Dijital ortamdan müzik dinler. 1.3. Müzik dinlediğini jest ve mimikleriyle belli eder. 1.4. Müzik dinlediğini sözlü belli eder.	Dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistemi Soru-cevap Gösteri	Kontrol listesi
	1.1.2. Yaşadığı ve doğduğu yöre- ye ait türküleri dinlemek ister.	2.1. Görselleriyle birlikte verilen türküleri dinler. 2.2. Halk ozanlarının seslendirdiği türküleri dinlemek ister. 2.3. Devlet sanatçılarının seslendirdiği türküleri dinlemek ister.	Anlatım Soru-cevap	Kontrol listesi
	1.1.3. Yaşadığı ve doğduğu yöre- ye ait türküleri söyler.	3.1. Öğretmeniyle birlikte doğduğu veya yaşadığı yöreye ait türküleri söyler. 3.2. Bireysel olarak doğduğu veya yaşadığı yöreye ait türküler söyler. 3.3. Grupla yaşadığı yöreye ait türküler söyler.	Kulaktan öğretim Dalcroze	Kontrol listesi
	1.1.4. Milli ve manevi günler ile ilgili müzikler dinler.	4.1. Milli ve manevi günlerle ilgili, görselleriyle birlikte verilen müzikleri dinler. 4.2. Milli ve manevi günlerle ilgili, öğretmenin söylediği müzikleri dinler. 4.3. Milli ve manevi günlerle ilgili müzikleri elektronik aletler- dendinler.	Anlatım Soru-cevap Kodaly	Kontrol listesi
	1.1.5. Dinlediği müzik eşliğinde farklı sesler çıkarır.	5.1. Görseli verilen varlığa ait sesleri çıkarır. 5.2. Canlı varlıklara ait sesleri taklit eder. 5.3. Cansız varlıklara ait sesleri taklit eder. 5.4. Canlı ve cansız varlıklara ait sesler çıkarır. 5.5. Grupla birlikte canlı ve cansız varlıklara ait sesler çıkarır.	Gösteri Rol oynama	Kontrol listesi ÖBT

1.1.6. Sesini doğru kullanır.	6.1. Sesini doğru kullanma çalışması sırasında çalışacağı kişi ile göz teması kurar. 6.2. Vücutu dik ve ayakları yere tam basacak şekilde oturur. 6.3. Burundan nefes alır, ağızdan verir. 6.4. Ses çıkarırken ağzını karşısındakinin duyacağı kadar açar. 6.5. Dili ve alt çenesi serbest hareket eder. 6.6. Sesini açma çalışması yapar. 6.7. Ses çalışmalarını uygulayarak görseliyle birlikte dinletilen şarkıya eşlik eder. 6.8. Şarkıdaki yavaşlama, hızlanma ve durak yerlerinde ses çalışmalarını uygular.	Anlatım Gösteri Soru-cevap	Kontrol listesi ÖBT
1.1.7. Sözlerden, ritimden ve ezgi-den başlayarak şarkı söyler.	7.1. Sözlerden başlayarak söz+ritim+ezgi sıralamasına uyarak şarkı söyler. 7.2. Ezgiden başlayarak ezgi+ritim+söz sıralamasına uyarak şarkı söyler. 7.3. Ritimden başlayarak ritim+söz+ezgi sıralamasına uyarak şarkı söyler.	Anlatım Soru-cevap Orff Kulaktan öğretim	Kontrol listesi
1.1.8. Orff çalgıları ile ritim tutar.	8.1. Elektronik ortamda dinlediği müzik parçasına ritim tutar. 8.2. Bir vuruşluk ana ritimle davul ritmine uygun el çırpır. 8.3. Bir vuruşluk ana ritimle davul ritmine uygun yürür. 8.4. Basit tekerleme ve sayışmacılara Orff çalgılarıyla, vücudunu kullanarak 2/4 veya 4/4 lük vuruşlarla veya özgün bir vuruşla ritim tutar. 8.5. Öğretmeni tarafından ritim aletiyle verilen bir ritme eşlik eder. 8.6. Grupla birlikte yapılan basit ritmik çalışmaya eşlik eder.	Orff Gösteri Kulaktan öğretim Anlatım	Kontrol listesi ÖBT

1.1.9. Basit enstrümanları çalar.	9.1. Çalmak istediği enstrümanı seçer. 9.2.. Seçtiği enstrümandan anlamlı veya anlamsız sesler çıkarır. 9.3. Öğretmeni tarafından basit ritimlerle çalınan enstrümanı izler. 9.4. Parçadan bütüne doğru çalınan enstrümana, seçtiği enstrümanla eşlik eder. 9.5. Öğretmeniyle birlikte enstrüman çalar. 9.6. Grupla birlikte enstrüman çalar.	Gösteri Orff	Kontrol listesi ÖBT
Açıklamalar	1.1.1. Öğrencilerin yaş ve gelişimsel özelliklerine yönelik, belirli gün ve haftalar, okuldaki etkinliklere uygun müzikler seçilmesi ve dinletilmesi önemlidir. Müzikler mp3, mp4, tablet ya da bilgisayardan dinlenebilir. 1.1.4. Millî manevî günlerle ilgili müzikleri kendisi etkileşimli tahta, tablet, telefon vb. aletlerden dinleyebilir. 1.1.5. Öğrencilerin gelişimsel özelliklerine göre çıkarabileceği seslerin gülme, el çırpma, elindeki nesneleri birbirine vurma gibi davranışlar olması beklenir. Sesleri taklit etmeleri ise ifade edici dili olan öğrenciler için bire bir söylenen şeyi taklit, ifade edici dili olmayan öğrenciler için performanslarına göre ses çıkararak, bağırarak, vücudunu kullanarak kullanarak taklit olabilir. 1.1.6. Öğrencilerin sesini doğru kullanmalarının ilk adımı ses eğitimi sırasında öğretmenleri ile göz teması kurmalarını sağlamaktır. Bu aşama sonrası için oldukça önemlidir ve gözden kaçırılmamalıdır. Ses açma çalışmaları sırasında p, ç, t, k harfleriyle ve bu harflerden oluşan hecelere çalışmaları yapılabilir. 1.1.8. Orff çalgıları; def, çelik üçgen, zil, metalofon, bango, marakas, timpani, gong, kastanyet, ritim çubuklarıdır. 1.1.9. Basit enstrümanlar olarak davul, marakas, zil tercih edilebilir.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Müziksel Algı ve Bilgilenme	1.2.1. Sesin geldiği yönü bulur.	1.1. Sessiz ortamda gelen seslerin yönüne yönelik sözel / motor tepki verir. 1.2. Görme alanı dışından verilen sesin geldiği yöne ilişkin sözel / motor tepki verir. 1.3. Sesin geldiği gerçek yönle kendi tahminini karşılaştırır. 1.4. Gözleri kapalı iken sesin geldiği yönü ilerleyerek bulur. 1.5. Saklanan sesli bir nesnenin sesini dinleyerek, saklandığı yeri bulur.	Suzuki Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi
	1.2.2. Çevresindeki ses kaynaklarına yönelik sözel / motor tepki verir.	2.1. Sınıfındaki ses kaynaklarını gösterir. 2.2. Verilen görsellerden adı söylenen ses kaynağına yönelik tepki verir. 2.3. Görme alanı dışından dinletilen sesin kaynağının ne olduğuna yönelik verilen görsellere tepki verir.	Suzuki Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi
	1.2.3. Farklı ses kaynakları arasından hedef sese sözel / motor tepki verir.	3.1. Dinletilen sesin kaynağı <u>insana</u> ait olduğunda tepki verir. 3.2. Dinletilen sesin kaynağı <u>hayvana</u> ait olduğunda tepki verir. 3.3. Dinletilen sesin kaynağı <u>doğaya</u> ait olduğunda tepki verir. 3.4. Dinletilen sesin kaynağı <u>taşta</u> ait olduğunda tepki verir. 3.5. Dinletilen sesin kaynağı <u>müzik aletlerine</u> ait olduğunda tepki verir. 3.6. Dinletilen sesin kaynağı <u>eşya seslerine</u> ait olduğunda tepki verir.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol Listesi ÖBT

1.2.4. Sesleri kaynağına göre eşleştirir.	4.1. Dinletilen <u>insan</u> sesleri arasından aynı olanları eşler. 4.2. Dinletilen <u>hayvan</u> sesleri arasından aynı olanları eşler. 4.3. Dinletilen <u>doğa</u> sesleri arasından aynı olanları eşler. 4.4. Dinletilen <u>cansız varlık</u> seslerinden aynı olanları eşler. 4.5. Dinletilen <u>çalgı seslerine</u> arasından aynı olanları eşler.	Anlatım Soru-cevap Doğrudan öğretim	Kontrol Listesi ÖBT
1.2.5. Sesleri kaynağına göre ayırt eder.	5.1. Dinletilen farklı sesler arasından <u>insan</u> seslerine yönelik tepki verir. 5.2. Dinletilen farklı sesler arasından <u>hayvan</u> seslerine yönelik tepki verir. 5.3. Dinletilen farklı sesler arasından <u>doğa</u> seslerine yönelik tepki verir. 5.4. Dinletilen farklı sesler arasından <u>cansız varlıkların</u> seslerine yönelik tepki verir. 5.5. Dinletilen farklı sesler arasından <u>çalgı seslerine</u> yönelik tepki verir.	Anlatım Soru-cevap Doğrudan öğretim	Kontrol Listesi ÖBT
1.2.6. Sesleri taklit eder.	6.1. Dinletilen <u>insan</u> seslerini taklit eder. 6.2. Dinletilen <u>hayvan</u> seslerini taklit eder. 6.3. Dinletilen <u>doğa</u> seslerini taklit eder. 6.4. Dinletilen <u>cansız</u> varlıklardan çıkan sesleri taklit eder. 6.5. Dinletilen <u>çalgı</u> seslerini taklit eder.	Anlatım Soru-cevap	Kontrol Listesi ÖBT

	1.2.7. Basit hareketlerle ritim tutar.	7.1. Belli bir sıra halinde bedenine, nesnelere veya ritim aletlerine vurarak sayar. 7.2. Belli bir sıra halinde bedenine, nesnelere veya ritim aletlerine vurarak ritim tutar. 7.3. Dinlediği veya öğretmenin yaptığı ritmi bedenini, nesneleri ve vurmali çalgıları kullanarak yapar. 7.4. Öğrendiği müzikleri seslendirirken tek vuruşla ritim tutar. 7.5. Öğrendiği müziklere iki ve daha fazla vuruşla ritim tutar. 7.6. Öğretmeni ve arkadaşlarının seslendirdiği müziğe ritim tutar. 7.7. Arkadaş grubuyla birlikte ritim tutar. 7.8. Dinletilen müziğin ritmine uygun olarak yürür. 7.9. Dinletilen müziğin ritmine uygun olarak koşar.	Orff yöntemi Gösteri Rol oynama	Kontrol Listesi
	1.2.8. Dinletilen veya canlı olarak söylenen müzik parçasının hızına uygun sözle / ritimle / hareketle eşlik eder.	8.1. Verilen görsellerden söz-ritim ve hareket bakımından hızlı olanlara yönelik tepki verir. 8.2. Dinletilen veya canlı olarak söylenen hızlı müzik parçasına uygun sözle / ritimle / hareketle eşlik eder. 8.3. Verilen görsellerden söz-ritim ve hareket bakımından yavaş olanlara yönelik tepki verir. 8.4. Dinletilen veya canlı olarak söylenen yavaş müzik parçasına uygun sözle / ritimle / hareketle eşlik eder.	Orff Rol oynama Dalcroze Soru-cevap	Kontrol Listesi
	1.2.9. Dinlediği müzikli öyküde geçen varlık seslerini taklit eder.	9.1. Fon müziği eşliğinde öyküyü dinler. 9.2. Öğretmenin yardımıyla öykü içinde geçen varlıklara ait sesleri çıkarır. 9.3. Varlıkların seslerini taklit etmeye yönelik bir müzik aleti seçer. 9.4. Öykü okunurken varlıkların seslerini seçtiği müzik aletiyle çalar.	Rol oynama Etkinlik temelli öğretim	Kontrol Listesi

1.2.10. Çevresinde kullanılan çalgıları tanıır.	10.1. Sınıftaki nesneler arasından çalgıları gösterir. 10.2. Vurmali çalgıları gösterir. 10.3. Tuşlu çalgıları gösterir. 10.4. Üflemeli çalgıları gösterir. 10.5. Telli çalgıları gösterir. 10.6. Farklı çalgılardan çevresinde kullanılanları gösterir.	Anlatım Soru-cevap	Kontrol Listesi ÖBT
1.2.11. Teknolojik müzik yapma aletlerini tanıır.	11.1. Görseller arasından soundbeam müzik yapma aracını gösterir. 11.2. Görseller arasından dubstep djmix müzik yapma aracını gösterir. 11.3. Görseller arasından elektronik bateri müzik yapma aracını gösterir.	Anlatım Soru-cevap	Kontrol Listesi ÖBT
Açıklamalar	1.2.1. Sessiz ortamda gelen seslere yönelik verilen tepkiler öğrencilerin gelişimsel düzeyine göre ele alınmalıdır. Öğrencilerin performansına göre el kaldırma, başını çevirme, nereden ses geldiğini söz olarak ifade etme, tepki biçimleri olarak değerlendirilebilir. 1.2.2. Çevrede ses çıkaran her şey ses kaynağı olarak ele alınabilir. 1.2.4. Sesleri eşleştirme; müzik kullanılarak yapılmalı, çocuk şarkılarından uygun olanlar seçilmelidir. Cansız varlıkların sesi olarak taşıt, eşya sesleri vb. ele alınmalıdır. 1.2.6. Hedefe ilişkin öğretim planı ekte yer almakla birlikte, diğer hedef davranışlara ilişkin ders planları benzer şekilde yapılabilir. Cansız varlıkların sesi olarak taşıt, eşya sesleri vb. ele alınmalıdır. 1.2.8. Kullanılacak görseller; video klipleri ya da öğretmenin müzik eşliğinde yapacağı hareketler olabilir. 1.2.11. Teknolojik müzik yapma araçları sınıfta veya okulda bulunma durumuna göre öğretim planına eklenebilir.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Oyun ve Hareket	1.3. 1. Günlük rutinleri içeren şarkıları söyler.	1.1. Ders başlangıcında selamlaşma şarkısı söyler. 1.2. El yıkama, öğle arası gibi günlük akış değişimlerine ilişkin şarkılar söyler. 1.3. Derste yoklama alınmasına yönelik her öğrencinin ismini içeren şarkıları söylemeye katılır.	Anlatım Soru-cevap Rol oynama	Kontrol listesi
	1.3. 2. Ninni, tekerleme, sayısmaca söyler.	2.1. Ninni, tekerleme, sayısmacaları öğretmeninden dinler. 2.2. Anlamli bütünler halinde ninni, tekerleme, sayısmacaları tekrar eder. 2.3. Öğretmeni ve sınıfta birlikte ninni, tekerleme, sayısmaca söyler.	Kulaktan öğretim Anlatım Orff Kodaly	Kontrol listesi
	1.3. 3. Oyunlarında tekerlemeler ve sayısmacalar kullanır.	3.1. Öğretmen yardımıyla grup oyunlarında sayısmaca söyleyerek sıra belirler. 3.2. Oyunlarında sayısmaca söyleyerek sıra belirler. 3.3. Oyunlarında arkadaşları ile tekerleme söyler	Kodaly Anlatım Rol oynama	Kontrol listesi
	1.3. 4. Geleneksel müzikli çocuk oyunları oynar.	4.1. Öğretmeni rehberliğinde geleneksel çocuk oyunları oynar. 4.2. Arkadaşları ile birlikte geleneksel çocuk oyunları oynar. 4.3. Geleneksel çocuk oyunlarının oynanmasına liderlik eder.	Kodaly Rol oynama	Kontrol listesi
	1.3. 5. Dinlediği öyküdeki olayları farklı materyaller kullanarak canlandırır.	5.1. Dinlediği öyküdeki olaylarla ilgili seslendirme yapar. 5.2. Dinlediği öyküdeki olaylarla ilgili farklı vücut hareketleriyle / müzik aletleriyle canlandırma yapar.	Rol oynama Suzuki	Kontrol listesi

1.3.6. Müzikli oyun çalışmaları yapar.	6.1. Video vb. görsellerle belirlenen müzikli oyunu izler. 6.2. Müzikli oyunun sözlerini görselleriyle birlikte söyler. 6.3. Müzikli oyunun hareketlerini sözleriyle birlikte müziği olmadan yapar. 6.4. Müzikli oyunun hareketlerini sözleriyle müzik eşliğinde yapar. 6.5. Müzikli oyunun hareketlerini müzik eşliğinde grup arkadaşlarıyla birlikte yapar.	Kodaly Doğrudan öğretim	Kontrol Listesi
1.3.7. Ront çalışmaları yapar.	7.1. Görsellerle sunulan rontu izler. 7.2. Rondun sözlerini görsellerle birlikte söyler. 7.3. Rondun hareketlerini sözleriyle birlikte müzik olmadan yapar. 7.4. Rondun hareketlerini sözleriyle müzik eşliğinde yapar. 7.5. Rondun hareketlerini müzik eşliğinde grup arkadaşlarıyla birlikte yapar.	Kodaly Rol oynama	Kontrol Listesi
Açıklamalar	1.3.1. Günlük rutinler her sınıfa özgü gün içindeki etkinlikleri içerir. Örneğin başlangıçta gün hakkında konuşma (tarih, önem, günlük akış vb.). 1.3.3. "O Piti Pitti", "Portakalı Soyudum" gibi tanıdık sayısmacalar / tekerlemeler kullanılabilir. 1.3.4. "Aç Kapağı Bezirgan Başı", "Kutu Kutu Pense", "Yağ Satarım Bal Satarım", "Annem Babam Tulumbadan Su Çeker" gibi oyunlar olabilir. 1.3.5. Ritim çubukları, marakaslar, tüller, gazete kağıtları gibi ses çıkarabilen her türlü materyal kullanılabilir.		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Müzik Kültürü	1.4.1. Müzik öğretmenini tanır.	1.1. Müzik öğretmenini gösterir. 1.2. Müzik öğretmenin adı sorulduğunda söyler.	Soru-cevap	Kontrol listesi
	1.4.2. İstiklâl Marşı'nı dinleme ve söyleme kurallarına uyar.	2.1. İstiklâl Marşı söylenirken ve dinlenirken nasıl davranılacağına ilişkin sunulan görsellere tepki verir. 2.2. Okulunda ve çevresinde İstiklâl Marşı söylenirken saygı ifadesi olarak ayakta sessizce, ellerini vücudunun yan tarafında sabit tutarak bekler.	Dönüştürülebilir sembol pekiştirme sistemi Gösteri	Kontrol listesi
	1.4.3. Farklı müzik aletlerini tanır.	3.1. Çevresindeki müzik aletlerine dikkat eder. 3.2. Çevresinde müzik aleti çalanlar dikkatini çeker. 3.3. Çevresindeki farklı müzik aletlerini gösterir.	Anlatım Soru-cevap Orff Rol oynama	Kontrol listesi
	1.4.4. Dinlediği müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini ifade eder.	4.1. Dinlediği şarkılardan beğendiklerini / beğenmediklerini jest ve mimikleriyle ifade eder. 4.2. Dinlediği şarkılardan beğendiklerini / beğenmediklerini sözle ifade eder. 4.3. Dinlediği şarkılarla ilgili düşüncelerini söyler.	Soru-cevap Gösteri Anlatım Suzuki	Kontrol listesi
	1.4.5. Ülkesindeki ünlü müzisyenleri tanır.	5.1. Dinlediği şarkıyı söyleyen müzisyeni görsellerden gösterir. 5.2. Ünlü müzisyenlerin adlarını söyler.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi
	1.4.6. Okulundaki müzik etkinliklerine katılır.	6.1. Belirli günler ve haftalar ile ilgili halk oyunu etkinliklerine katılır. 6.2. Ront ve / ya koro etkinliklerine katılır.	Anlatım	Kontrol listesi

1.4.7. Müzik dinleme kurallarını uygular.	7.1. Sınıfta, okulunda ve yakın çevresinde dinlediği müziğe uygun davranır. 7.2. Katıldığı etkinliklerde müziğe ve ortama uygun davranır.	Soru-cevap Anlatım	Kontrol listesi
1.4.8. Müzik yapma kurallarını uygular.	8.1. Müzik yapma aşamalarına ait yönergeye uyar. 8.2. Ortaya çıkardığı müziksel ürünü uygun ortamda sergiler. 8.3. Evde, okulda ve yakın çevresinde müzik yapma kurallarını uygular.	Soru-cevap Anlatım Rol oynama Gösteri	Kontrol listesi
1.4.9. Çevresinde bulunan müzik aletlerini korur.	9.1. Sınıftaki müzik aletlerini kullanmadan önce izin alır. 9.2. Müzik aletlerini amacına uygun kullanır. 9.3. Müzik aletlerini kullandıktan sonra yerine koyar.	Anlatım Gösteri	Kontrol listesi
1.4.10. Serbest zamanlarında müzik dinlemeyi alışkanlık haline getirir.	10.1. Okuldaki serbest zamanında kişisel müzik dinleme aracından ya da diğer araçlardan müzik dinler. 10.2. Evde serbest zamanlarında müzik dinler.	Anlatım Soru-cevap	Kontrol listesi
Açıklamalar	1.4.3. Sınıfta bulunanlardan farklı, kendi yöresine ait olabilecek, örneğin kemençe, kanun, akordeon gibi farklı müzik aletlerine yönelik ele alınmalıdır. Ayrıca müzik aletinin kendisi olmasa da görselleriyle sunulabilir. 1.4.5. Çocukların gelişim özelliklerine uygun müzikler seslendiren müzisyenler olabilir. (Örneğin Barış Manço, Kayahan gibi)		

Öğrenme Alanı	Hedef	Hedef Davranışlar	Önerilen Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Önerilen Ölçme ve Değerlendirme Yöntem ve Araçları
Müziksel Yaratıcılık	1.5.1. Ses oyunları yapar.	1.1. Canlı varlıkların sesini "söyleyerek" çıkarma oyunu oynar. 1.2. Cansız varlıkların sesini vücut hareketleriyle çıkarma oyunu oynar. 1.3. Gruplara ayrılarak harfler, heceler, tekerlemeler, materyaller ve ritim aletlerinden yararlanarak yansıma vb. ses oyunları yapar. 1.4. Orff aletlerine bebek, çocuk, kadın, erkek sesleri taklidi yaparak eşlik eder.	Suzuki Orff Anlatım	Kontrol listesi
	1.5.2. Bildiği sözlere melodi oluşturur.	2.1. Bildiği şarkı sözlerine doğaçlama melodi oluşturur. 2.2. Bildiği sözlere doğaçlama melodi oluşturur. 2.3. Çocukla ilgili verilen şiire doğaçlama melodi oluşturur. 2.4. Bildiği ninnilere, sayısmaca ve tekerlemelere uygun melodi oluşturur.	Anlatım Suzuki Gösteri	Kontrol listesi
	1.5.3. Bildiği melodilere söz oluşturur.	3.1. Bildiği şarkı melodilerine doğaçlama söz oluşturur. 3.2. Bildiği türkü melodilerine doğaçlama söz oluşturur. 3.3. Bildiği ninnilere, sayısmaca ve tekerleme melodilerine uygun söz oluşturur.	Anlatım Suzuki Orff	Kontrol listesi
	1.5.4. Müzik dinlerken doğaçlama ritim tutar.	4.1. Dinlediği müziğe yönerge verilmeden vücuduyla, doğaçlama hareketlerle ritim tutar. 4.2. Dinlediği müziğe yönerge verilmeden Orff aletleriyle doğaçlama şekilde ritim tutar.	Anlatım Dalcroze	Kontrol listesi

1.5.5. Kendi oluşturduğu müzik parçalarına doğaçlama ritim tutar.	5.1. Kendi oluşturduğu basit, bir veya iki vuruşluk müzik parçalarına vücuduyla ritim tutar. 5.2. Kendi oluşturduğu basit, bir veya iki vuruşluk müzik parçalarına Orff aletleriyle ritim tutar.	Anlatım Dalcroze	Kontrol listesi
1.5.6. Teknolojik müzik yapma aletlerini kullanarak müzik yapar.	6.1. Öğretmenin rehberliğinde el ve vücut hareketleriyle müzik yapar. 6.2. Grubun yaptığı bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlara soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile eşlik eder. 6.3. Soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlar yapar. 6.4. Karaoke aracılığıyla müzik yapar.	Anlatım Soru-cevap Orff Suzuki	Kontrol listesi
Açıklamalar	1.5.2. Daha önce öğretilen tekerleme, sayışmaca, günlük yaptığı işler, şiirler, uyaklı ifadeler, birkaç sözcüklü cümlelere ilişkin melodiler olabilir. 1.5.3. Öğrencilerin sıklıkla söylediği, söylemekten zevk aldıkları şarkıların, tekerlemelerin, sayışmacaların melodilerine, farklı ama uygun sözlerin oluşturulması olabilir. 1.5.4. Yapılandırılmamış etkinliklerle, kendiliğinden oluşturduğu ritimleri ifade etmesi vurgulanmaktadır.		

ÖRNEK ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİ

DERS PLANI ÖRNEĞİ - I

BÖLÜM-1	
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun
Öğrenme Alanı	: Dinleme - Söyleme - Çalma
Kademe	: 1
Önerilen Süre:	: 80 Dakika
BÖLÜM-2	
Hedef	7. Sözlerden, ritimden ve ezgiden başlayarak şarkı söyler. 7.1. Sözlerden başlayarak söz+ritim+ezgi sıralamasına uyarak şarkı söyler.
Hedef Davranışlar	8. Orff çalgılarıyla ritim tutar. 8.2. Bir vuruşluk ana ritimle davul ritmine uygun el çırpır. 8.5. Öğretmeni tarafından ritim aletiyle verilen bir ritme eşlik eder. 8.6. Grupla birlikte yapılan basit ritmik çalışmaya eşlik eder.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, soru - cevap, kulaktan öğretim, Orff.
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Etkileşimli tahta, Orff çalgıları ve ritim aletleri (marakas, zil, davul, ritim çubukları, tahta kaşık, yumurta shaker ve zilli tef, darbuka vb.), çalar saat ve video "TİK-TAK" şarkısı.
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamı, öğrencilerin ritim aletlerine rahatlıkla vurabilecekleri şekilde ve tamamının etkileşimli tahtayı rahat görebileceği şekilde düzenlenir.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğretmen; "Çocuklaaar, güzel şarkı söylemek ister misiniz? Bugün sizinle güzel şarkı söylemeyi öğreneceğiz." der cevapları pekiştirir. Sonra "Çocuklar sabahları sizleri anneniz mi uyandırıyor yoksa?" diye sorarak, şarkının içeriğine de dikkat çeker. Çocuklarla, zaman kavramına yönelik evde ve okulda yaptıklarıyla ilgili sohbet ederek dikkatlerini çeker. Sabah uyanma ile ilgili etkileşimli tahtadan video izletir ve video ile ilgili sohbet eder.
Güdüleme	"Şarkı söylemeyi öğrendiğiniz zaman, hem güzel şarkı söyleyebileceksiniz hem de okulumuzdaki etkinliklerde şarkı söyleyebileceksiniz. Bugünkü şarkımızı öğrenirken evde nasıl uyanacağımızı da öğrenmiş olacağız." der.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	"Eveet. Önceki derslerimizde çevremizdeki sesleri ve sesimizi doğru kullanmayı öğrenmiştik. Şimdi de güzel şarkı söylemeyi "TİK-TAK" (Ek-1) şarkımızla öğreneceğiz. Öğrenirken beni dikkatli dinler ve izlerseniz, ders sonunda siz de güzel şarkı söylemeyi öğrenmiş olacaksınız. Hazır mıyız?" denir ve cevaplar alındıktan sonra ders öğretimine geçilir.
Uygulama	Öğretmen; "TİK TAK" şarkısının ezgisini çalar ve şarkıyı kulaktan söyler. Öğrencilerin dinlemelerini ister. Öğrencilere "Aferin çocuklar! Beni ne kadar güzel dinlediniz." şeklinde ya da isimlerini söyleyerek olumlu davranışları pekiştirir. Şarkının sözlerini şiir gibi heceleyerek okur ve ifade edici dili olan öğrencilere tekrar ettirir. İfade edici dili olmayan öğrencilere el çırpıtır. Olumlu davranışlara yönelik pekiştireç kullanır. Şarkıyı uygun bölümlere ayırır. Bu bölümleri önce kendisi ezgisi ve ritmiyle söyler. Daha sonra öğrencilere "Ben şarkıyı söylerken ellerinizi birer kez arka arkaya benim gibi vurarak çırpacaksınız." der. Olumlu davranışlara yönelik pekiştireç kullanır. Yapamayan çocukların yanlarına giderek fiziksel yardımla ritim tutmasını sağlar. Şarkının ritmi pekiştikten sonra, söylenen bölüme, öğrencilere el çırparak veya ritim çubukları, marakas, darbuka vb. ritim aletleriyle eşlik ettirir. Olumlu davranışlara yönelik pekiştireç kullanır. Aynı şekilde şarkının diğer bölümlerini öğretir. Öğrenilen bölümleri öğrencilerle birlikte elleriyle ve Orff veya diğer ritim aletleriyle ritim tutma eşliğinde birleştirerek şarkının tamamını söyler. Şarkının tamamını, öğrenildikten sonra her bir öğrenciye seçtiği Orff ve ritim aletleriyle tek tek veya gruplar halinde söyler.

BÖLÜM-3**Ölçme ve Değerlendirme:**

Öğrencilerin "TİK-TAK" şarkısını doğru söyleyip söylemedikleri ile ilgili olarak, önce tek tek sonra da grup halinde öğretmenin eliyle verdiği komuta uygun söylemeleri istenir. İstenen davranışı gerçekleştirip gerçekleştirmedikleri ile ilgili olarak; gerçekleştirildilerse "Evet", gerçekleştirilmedilerse "Hayır" seçeneğinin işaretleneceği neden gerçekleştirilmediklerine ait açıklamanın yapılacağı kontrol listesi hazırlanır.

KONTROL LİSTESİ**Öğrencinin Adı Soyadı:****Sınıfı: Numarası:**

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
7. Sözlerden, ritimden ve ezgiden başlayarak şarkı söyler. 8. Orff çalgılarıyla ritim tutar.	7.1. Sözlerden başlayarak söz+ritim+ezgi sıralamasına uyarak şarkı söyler.	Sözleriyle şarkıyı söyler.			
		Ritmiyle söyler.			
		Ezgisini söyler.			
	8.2. Bir vuruşluk ana ritimle davul ritmine uygun el çırpır.	Birer kez eş zamanlı çırpır.			
		İki kez eş zamanlı çırpır.			
	8.5. Öğretmeni tarafından ritim aletiyle verilen bir ritme eşlik eder.	Eliyle eşlik eder.			
		Ritim aletiyle eşlik eder.			
		Vücuduyla eşlik eder.			
	8.6. Grupla birlikte yapılan basit ritmik çalışmaya eşlik eder.	Eliyle eşlik eder.			
		Ritim aletiyle eşlik eder.			
		Vücuduyla eşlik eder.			

Ek-1**TİK - TAK**Söz - Müzik
Ayhan Öztürk

DERS PLANI ÖRNEĞİ - II

BÖLÜM-1	
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun
Öğrenme Alanı	: Müziksel Algı ve Bilgilenme
Kademe	: 1
Önerilen Süre	: 80 Dakika
BÖLÜM-2	
Hedef	6. Sesleri taklit eder.
Hedef Davranışlar	6.2. Dinletilen hayvan seslerini taklit eder. 6.3. Dinletilen doğa seslerini taklit eder.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, soru - cevap.
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Çiftlik resmi, çomak kuklalar, "Ali Baba'nın Çiftliği" şarkısının videosu, ritim çubukları.
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamında oturma düzeninin U şeklinde düzenlenmesi, çiftlik resminin tüm çocukların görebileceği şekilde asılması, çomak kuklaların kutunun içerisine konulması.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Çiftlik resmi (Ek.1) tüm çocukların görebileceği şekilde tahtaya asılır ve çocuklarla resimdeki hayvanlar hakkında konuşulur. Hangi hayvanlar var, nasıl bir ortamdalar konularında sorular sorulur. Çiftlik resminin içinde de yer alan ve daha önce hazırlanmış olan kedi, köpek, inek ve koyun çomak kuklaları çocuklar meraklandırılarak kutudan çıkarılır.
Güdüleme	Çocuklara çomak kuklalar tanıtılarak; "Biliyor musunuz, tahtadaki resimdeki çiftlik, Ali Baba'nın Çiftliği imiş ve içerisinde kuklalarımız gibi hayvanlar varmış. Kediler, köpekler, inekler ve koyunlar hep birlikte bu çiftlikte yaşamış. Sizinle bugün bu hayvanların çıkardığı sesleri ve Ali Baba'nın Çiftliği şarkısını öğreneceğiz ve eğleneceğiz" denir.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	"Önceki derslerimizde sizlerle taşıt seslerini öğrenmiştik; ambulans, itfaiye hakkında konuşmuş ve seslerini taklit etmiştik. Bugün de hayvan seslerinden bazılarını öğreneceğiz, hazır mısınız?" denerek derse geçilir.
Uygulama	Çocuklara tahtadaki "Ali Baba'nın Çiftliği" resmi gösterilerek içerisindeki kedi, köpek, inek ve koyun resimlerine dikkat çekilir. Şarkının sözleri öğrenciler için anlamlı hale getirilir. Çomak kuklalar gösterilerek kedi, köpek, inek ve koyunun nasıl ses çıkardığı çocuklara sorulur. Çocuklara model olunur ve taklit etmeleri sağlanır. Sonrasında; "Biliyor musunuz, bunun bir de şarkısı var." denerek videodan "Ali Baba'nın Çiftliği (Ek.2)" şarkısı dinletilir. Çiftlikteki hayvanlardan kuklalarda da yer alanlar gösterilerek şarkı tekrar ettirilir. Öğrencilerin uygun davranışları pekiştirilir. Sonrasında çiftlik resmi hakkında konuşularak bir gün bu çiftlikte gökyüzünün karardığı, rüzgar esmeye başladığı anlatılır. Rüzgar sesi çıkarılır ve çocuklara; "Rüzgar nasıl ses çıkarmış, haydi siz de söyleyin!" denir. Sonrasında yağmur yağdığı, gök görüntüsü sesi duyulduğu ve aynı zamanda yakında bir akarsunun bulunduğu bir olay örgüsü içerisinde betimlenir. Anlatım yapılırken sesler çıkarılır ve öğrencilerden taklit etmeleri istenir. Öğrencilerin uygun davranışları sözel ifadelerle pekiştirilir.
BÖLÜM-3	
Ölçme ve Değerlendirme: Öğrencilerin öğretim yapılan kapsamda ses taklit davranışları değerlendirilir. Taklit etme davranışı ile ilgili ekteki kontrol listesi uygulanır.	

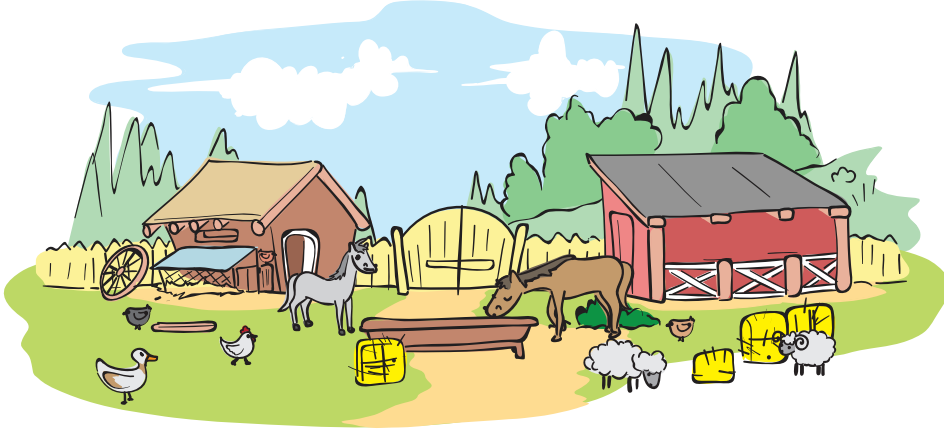
KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Sınıfı: Numarası:

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
6. Sesleri taklit eder.	6.2. Dinletilen hayvan seslerini taklit eder.	Kedi sesi			
		Köpek sesi			
		İnek sesi			
		Koyun sesi			
	6.3. Dinletilen doğa seslerini taklit eder.	Rüzgar sesi			
		Yağmur sesi			
		Gök gürültüsü			
		Akarsu sesi			

Ek-1

Ek-2

ALİ BABA' NIN ÇİFTLİĞİ

Musical notation and lyrics for the song "Ali Baba'nın Çiftliği".

Lyrics:

A li ba ba nın bir çift li ği var çift li ğin de ku zu la rı var
A li ba ba nın bir çift li ği var çift li ğin de a rı la rı var
A li ba ba nın bir çift li ği var çift li ğin de i nek le rı var
A li ba ba nın bir çift li ği var çift li ğin de kö pek le rı var

Instrumental notation and lyrics:

Mee Mee di ye ba ğı rır çift li ğin de A li ba ba nın
Vizz vizz di ye ba ğı rır çift li ğin de A li ba ba nın
Möö möö di ye ba ğı rır çift li ğin de A li ba ba nın
Haav haav di ye ba ğı rır çift li ğin de A li ba ba nın

DERS PLANI ÖRNEĞİ - III

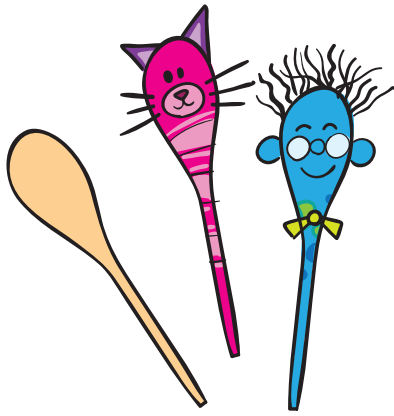
BÖLÜM-1	
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun
Öğrenme Alanı	: Oyun ve Hareket
Kademe	: 1
Önerilen Süre	: 40 Dakika
BÖLÜM-2	
Hedef	1. Günlük rutinleri içeren şarkıları söyler.
Hedef Davranışlar	1.1. Ders başlangıcında selamlaşma şarkısı söyler. 1.3. Derste yoklama alınmasına yönelik her öğrencinin ismini içeren şarkıları söylemeye katılır.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Rol oynama, anlatım, soru - cevap.
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	İki çomak kukla ve öğrenciler için hazırlanan küçük çomak kuklalar (Bakınız- Ek.1-2) (Öğrencilerin sevdikleri karakterlerin peluş oyuncakları da olabilir.)
Ortam Düzenlemeleri	Tüm çocuklar öğretmeni görebilecek şekilde yarım daire halinde oturtulur.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğrencilere bugün sınıfta misafirlerinin olduğu ve onlarla tanışabilecekleri söylenir. Ne olduğu belli olmayacak şekilde üzeri kapalı çomak kuklalar öğrencilere gösterilerek; "Acaba bu misafirler kimler olabilir?" şeklinde sorularla çocuklardan tahmin etmeleri istenir.
Güdüleme	Sonrasında üzeri kapalı çomak kuklalar gösterilerek; "İki misafirimiz işte burada, onlarla tanışacağız, selamlaşacağız ve birlikte şarkı söyleyeceğiz. Bu şarkıyı öğrendiğimizde her dersimizin başlangıcında ben sınıfa geldiğimde birlikte söyleyebiliriz. Sonra derse başlayabiliriz." şeklinde açıklama yapılır.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	"Daha önce de sizin öğrendiğiniz şarkılar vardı. Bu şarkı da dersimizin başlangıcındaki selamlaşma şarkımız olacak. Hazır mısınız öğrenmeye, haydi başlayalım!" denir ve sınıfın kural-ları hatırlatılarak derse başlanır.
Uygulama	Öğretmen; "Sınıftaki misafirlerimizin adı Mini ve Tini. Artık müzik derslerimizde bizimle birlikte olacaklar. Onlarla tanışmak ister misiniz?" der ve öğrencilere yaklaştırarak kuklaları tanıtır. "Haydi onlara merhaba diyelim." der. Kuklalarla konuşmuş gibi yaparak "Merhaba!" der. Kuklaları çocuklara yaklaştırarak çocuklardan tepkilerini bekler. Tepki vermeyen çocuklar için model olur ve "Merhaba!" der ve devam eder: "Tini ve Mini bizim sınıfımıza gelmiş, onlara "Merhaba!", dedik, çok güzel oldu. Biliyor musunuz, onlar bana bir şarkı öğrettiler ve benim size de bunu söylememi istediler. Tini ve Mini'nin tanışma şarkısı imiş bu. Her gün birbirleri ile karşılaştıklarında söylerlermiş." der ve iki kuklayı karşılıklı konuşmuş gibi tutarak şarkıyı söyler. "Merhaba, nasılsın... merhaba, nasılsın; Merhaba, nasılsın.. nasılsın Tini?" der ve sonrasında Mini'nin yanıtının şarkısını da söyler: "Merhaba, iyiyim.. merhaba, iyiyim; Merhaba, iyiyim.. iyiyim Mini" der. Öğrencilere önce Tini ile tanışmak, daha sonra Mini ile tanışmak üzere şarkıyı tekrar ettirir. Çocuklardan alkışlarla ritim tutmasını isteyebilir. Daha sonra çocuklara Tini ve Mini kuklalarının küçültülmüş benzer örneklerini dağıtarak şarkıyı tekrar ettirir. Öğrencilerden Tini ve Mini kuklasına sahip olanlar karşılıklı oturtulur. Tini ve Mini'nin tanışma şarkısı, iki öğrencinin rol oynaması ile şarkı söyleyerek canlandırılır. Öğretmen ders sonunda, çok eğlenceli bir ders yaptıklarını, selamlaşma şarkısı öğrendiklerini ve her müzik dersinin başlangıcında bu şarkıyı söyleyeceklerini ifade ederek dersi tamamlar. Çocuklar bu şarkıyı öğrendiklerinde birbirlerine adlarını söyleyerek ders başlangıcında selamlaşmış ve kimlerin sınıfta olduğuna yönelik bir yoklama da alınmış olacaktır.

BÖLÜM-3**Ölçme ve Değerlendirme:**

Öğrencilerin kuklalar ile tanışmak için söyledikleri ifadeler, selamlaşma şarkısının dizelerini söyleyip söyleyemedikleri kontrol listesi ile değerlendirilir.

KONTROL LİSTESİ**Öğrencinin Adı Soyadı:****Sınıfı: Numarası:**

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
1. Günlük rutinleri içeren şarkıları söyler.	1.1. Ders başlangıcında selamlaşma şarkısı söyler.	Arkadaşına "Merhaba!" der.			
		"Nasılsın?" diye sorar.			
	1.3. Derste yoklama alınmasına yönelik her öğrencinin ismini içeren şarkıları söylemeye katılır.	Arkadaşı ya da öğretmeni "Merhaba!" dediğinde "Merhaba!" diye karşılık verir.			
		"İyiym." der.			

Ek-1**Ek-2**

DERS PLANI ÖRNEĞİ - IV

BÖLÜM-1	
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun
Öğrenme Alanı	: Müzik Kültürü
Kademe	: 1
Önerilen Süre	: 80 Dakika
BÖLÜM-2	
Hedef	3. Farklı müzik aletlerini tanır.
Hedef Davranışlar	13.1. Çevresindeki müzik aletlerine dikkat eder. 3.2. Çevresinde müzik aleti çalanlar dikkatini çeker. 3.3. Çevresindeki farklı müzik aletlerini gösterir.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, soru-cevap, Orff, rol oynama.
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Piktogramlar, etkileşimli tahta, Orff ve ritim aletleri-vurmali çalgılar- (marakas, el zilleri, kaşık, ritim çubukları, davul, darbuka, vb.), tuşlu çalgılar (org, akordeon, melodika), üflemeli çalgılar (flüt, kaval, tulum vb.), telli çalgılar (bağlama, gitar, keman, labak kemane vb.) "İsim verme Oyunu"
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamı öğrencilerin müzik aletlerini rahatlıkla görebilecekleri hale getirilir.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Sınıfa girişte öğrencilerin de bildiği bir müzik aletiyle yine öğrencilerin tanıdığı bir şarkı / türkü çalınır. Öğrencilerin ilgiye katılımının sağlanması amacıyla "Çocuklaar! Ne duruyorsunuz? Haydi hep beraber ellerimizi cırparak bana eşlik edin," denerek dikkatleri çekilir. Şarkı / türkü bittikten sonra öğrencilere; "Şarkıyı / türküyü ne ile çaldım acaba? Aranızda cevap verebilecek olan var mı?" ; piktogramlar yardımıyla; "Göstereceğim resimlere bakın bakalım, çocuklar hangi müzik aletlerini çalıyorlar acaba?" şeklinde soru sorularak ve cevaplar alınarak öğrencilerle sohbet edilir. "bu dersimizde; sınıfımızda, okulumuzda, evimizde, kısacası çevremizde hangi müzik aletleri var, hem onları tanıyacağız hem de arkadaşlarımız farklı müzik aletleri gördüklerinde neler yapacaklar, hep beraber izleyeceğiz." denerek sohbete devam edilir.
Güdüleme	Bugünkü dersten ne beklediği ile ilgili olarak çocuklara; "Bugün burada göreceğiniz ve tanıyacağınız, hatta bazılarını elinize alıp çalabileceğiniz müzik aletlerini daha sonra tekrar hatırlayacaksınız. Hoşunuza gidebilecek bazılarını tekrar çalmak isteyeceksiniz." denir.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Çocuklara, daha önceki derslerde hangi müzik aletlerini kullandıkları hatırlatılır. Sınıfta bulunan müzik aletlerinden bazıları çocuklara gösterilir ve müzik aletlerinin isimleri söylenir. "Bugün isim verme oyunu da oynayacağız hep birlikte." denerek derse geçilir.
Uygulama	Öğretmen; Sınıfta bulunan bütün müzik aletlerini öğrencilerin görebileceği alana getirir. (Bu aşamada öğrencilerden kendisine yardım etmesini isteyebilir.) Yardım eden öğrencilere yönelik pekiştirici kullanır. Sınıflarında bulunan müzik aletlerini tanıma etkinliği yaptırır. Bu etkinliği gerekirse daha önceden hazırladığı piktogramlar veya etkileşimli tahta yardımıyla gerçekleştirir. Etkinlikte, öğrencilere; "Sınıftaki hangi müzik aletlerinden hoşlanıyorsunuz çocuklar?" şeklinde sorular sorar. Cevapları aldıktan sonra; "Hadi bakalım. Şimdi hoşunuza giden müzik aletlerini alın." der. Zorlanan öğrencilere fiziksel yardımda bulunur. "Aferin sizlere. Ne kadar güzel müzik aletleri seçtiniz öyle." diyerek davranışları pekiştirir. Hoşlandıkları müzik aletini alan öğrencilere; "O müzik aletini çok mu seviyorsun? Çok güzel bir seçim yapmışsın. Aferin sana." şeklindeki soru ve pekiştiricilerle çocukların müzik aletlerine yönelik tepkilerini izler. Sonraki aşamada, öğrencilere, ellerinde bulunan müzik aletlerini gösteren piktogramları dağıtır ve; "Çocuklar! Şimdi hep birlikte 'İsim Verme Oyunu' oynayacağız." der.

	Oyunun nasıl oynanacağı ile ilgili; “Artık elimizde hangi müzik aleti varsa bizim de adımız o olacak. Yani elimizde darbuka varsa ismimiz darbuka, gitar varsa ismimiz gitar, marakas varsa ismimiz marakas , zil varsa zil, flüt varsa flüt, kaşık varsa kaşık, çubuk varsa isminiz çubuk olacak. Daha sonra ben bir müzik aletinin adını söylediğimde ve resmini gösterdiğimde o müzik aletinin adını kime vermişsek, kim için karar verdiyse, o ayağa kalkacak veya adını söyleyecek (bu aşamada öğrenci söz konusu davranışı farklı şekillerde ifade edebilir.). Sonra o kişi elindeki müzik aletini bize çalacak. Yani oynayacağımız oyun için ismimiz böyle olacak, anlatabildim mi acaba?” diyerek oynanacak oyunun kurallarını soru-cevaplarla belirler. Öğrencilerin derse ilgilerine yönelik pekiştiriciler kullanır. Oyun aşamasında öğrencileri, etkileşimli tahtayı rahat görebilecekleri şekilde konumlandırır. Oyunu tekrarlarla gerçekleştirdikten sonra, bu kez oynadıkları oyunu etkileşimli tahta yardımıyla ve piktogramlar kullanarak, diğer vurmali, üflemeli, tuşlu ve telli çalgıları tanıtarak ve çıkardıkları sesleri eş zamanlı dinleterek gerçekleştirir. Etkinliği gerçekleştirdikten sonra çocuklara ders boyunca gördükleri müzik aletleri sırasıyla tekrar gösterilerek; “Çocuklar. Gördüğünüz bu müzik aletlerinden en çok hangisini sevdiniz bana söyley misiniz?” şeklinde soru-cevap etkinliği yapar.
--	--

Ölçme ve Değerlendirme:

Öğrencilerden sınıfta bulunan müzik aletlerinin neler olduğuna ve en çok hoşlandıkları müzik aletinin neler olduğuna yönelik veya etkileşimli tahtadan ve piktogramlardan gösterildiğinde müzik aletlerinin isimlerinin neler olduğuna yönelik, istenen cevapları verip vermemeleriyle ilgili kontrol listesi hazırlanır.

KONTROL LİSTESİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

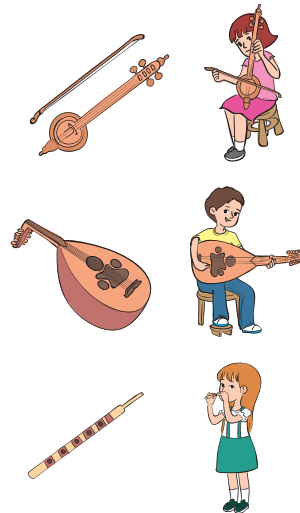
Sınıfı: Numarası:

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
3. Farklı müzik aletlerini tanıtır.	3.1. Çevresindeki müzik aletlerine dikkat eder.	Müzik aletinin adını söyler.			
		Sınıfında bulunan vurmali üflemeli, tuşlu ve telli çalgıların adı söylendiğinde nerede bulunduklarını ayrı ayrı söyler.			
	3.2. Böyle bir hedef davranış ilgili tabloda listelenmemiş.	Beğendiği müzik aletini ister.			
		Beğendiği müzik aletini çalar.			

Ek-1

Ek-2

DERS PLANI ÖRNEĞİ - V

BÖLÜM-1	
Dersin Adı	: Müzik ve Oyun
Öğrenme Alanı	: Müziksel Yaratıcılık
Kademe	: 1
Önerilen Süre	: 120 Dakika
BÖLÜM-2	
Hedef	6. Teknolojik müzik yapma aletlerini kullanarak müzik yapar.
Hedef Davranışlar	6.1. Öğretmenin rehberliğinde el ve vücut hareketleriyle müzik yapar. 6.3. Soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlar yapar. 6.2. Grubun yaptığı bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlara soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile eşlik eder.
Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Anlatım, soru - cevap, Orff ve Suzuki
Öğretim Teknolojileri ve Materyalleri	Etkileşimli tahta, videolar, elektronik bateri, dubstep djmix, soundbeam, ritim çubukları, darbuka.
Ortam Düzenlemeleri	Sınıf ortamının gerekli aydınlığı sağlanması. Gerekli müzik aletlerinin ulaşılabilir ve görüş alanında olması.
BÖLÜM-3	
Dikkati Çekme	Öğrencilere etkileşimli tahtadan soundbeam'le le yapılan bir müzik videosu dinletilir ve Öğretmen; “Çocuklar daha önce hiç böyle bir müzik aleti gördünüz mü?” ve “Peki, sizler de videoda izlediğiniz gibi müzik yapmak ister misiniz acaba?” şeklindeki soru-cevaplarla sohbet eder. Daha sonra nasıl yapılacağını öğreteceği teknolojik müzik aletlerini tüm öğrencilerin görebileceği alana getirir ve öğrencilere; “Eveet. Merak edenler kimler acaba, görebilir miyim?” diye sorarak sohbete devam eder. Dikkatli dinlemeye dönük davranışlar pekiştirilir.
Güdüleme	Öğretmen tarafından öğrencilere, soundbeam, bateri, djmix gibi aletlerle müzik yapmayı öğrendiklerinde okulda, evde arkadaşlarına, ailesine, öğretmenlerine müzik gösterisi yapabilecekleri söylenir.
Gözden Geçirme ve Derse Geçiş	Öğrencilerle önceki derslerde öğrenilen “TİK-TAK” şarkısı ritimsel olarak tekrar edilir. Öğretmen öğrencilere; “Çocuklar bugünkü dersimizde, elinizi ve vücudunuzu kullanarak müzik yapabileceksiniz. Soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlar yapabilecek, ayrıca arkadaşlarınızın yaptığı ritimlere soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile eşlik edebileceksiniz.” der ve anlatımın pekişmediğine yönelik bir durum varsa öğretmen; “Merak etmeyin. Nasıl yapıldığını benimle birlikte öğreneceksiniz, çocuklar.” der ve derse geçer.
Uygulama	Öğretmen; Kendisi model olur ve el ve vücut hareketleriyle bir veya iki vuruşluk ritim yapar ve öğrencilere; “Çocuklar ne yaptığımı gördünüz mü acaba?” diye sorar. Cevaplar alındıktan hareketi bu kez çok yavaş biçimde tekrar eder ve öğrencilere tekrar sorar: “Çocuklar ellerimi vücudumda nerelere vurduğum ve ses çıktığı acaba?” der. Cevaplar alındıktan sonra; “Şimdi sizlerin de benimle aynı hareketleri yaparak vücudunuzdan ses çıkarmanızı istiyorum, anlatabildim mi?” der. Daha sonra çocuklara; “Şimdi beni çok dikkatli bir şekilde takip edeceksiniz ve ben ne yaparsam aynısını tekrar edeceksiniz. Yani ben dizime elimle bir kez vurduğumda sizler de aynı şekilde dizinize bir kez vuracaksınız. Tamam mı?” diyerek hareketleri öğretmeye başlar. (Bu soru- cevap bölümlerinde ifade edici dili olmayan çocukların cevaplarını öğretmen gerektiğinde fiziksel yardımla veya başka jest veya mimik hareketleri yardımıyla alır.)

- Bir elini dizine bir kez vurur. (Öğrenciler bütün hareketleri tekrar eder. Burada fiziksel yardıma ihtiyaç duyan öğrencilere öğretmen yardım eder.)
- Diğer elini diğer dizine bir kez vurur.
- Bir elini bu kez göğsüne bir kez vurur.
- Diğer elini göğsüne bir kez vurur.
- İlk hareketi ve ikincisini eş zamanlı yapar.
- Üçüncü ve dördüncü hareketi eş zamanlı yapar.
- Dört hareketi birleştirir ve birkaç kez arka arkaya yapar.

Bu aşamada öğrencilerin, hareketleri doğru yapmaya yönelik çabalarına; **“Aferin çocuklar! Ne kadar yeteneklisiniz. Sizinle çok güzel müzikler yapacağız.”** şeklinde olumlu pekiştiricilerle destek verir.

Sonraki aşamada öğretmen; **“Eğlenceli, değil mi çocuklar?”** der ve **“Eveet!”** cevabını aldıktan sonra öğrencilere; **“Şimdi ise bu yaptığımız vuruşları daha önce öğrendiğimiz ‘TİK-TAK’ şarkısını söylerken yapalım. Ne dersiniz?”** diye sorar ve olumlu cevaplar alındıktan sonra TİK-TAK şarkısını kendisinin rehberliğinde söyler ve vuruşları eş zamanlı yaptırır.

Ancak, şarkıyla eş zamanlı olarak vuruş yapamayan öğrencilere; **“Çocuklara aynı anda hem şarkıyı söyleyip hem de vuruş yapamayanlar sadece vuruş yapabilirler.”** şeklinde uyarı yapılabilir.

El ve vücut hareketleriyle ritim tutma davranışları ve müziksel ritimler pekişinceye kadar etkinliği devam ettirir. (Öğretmene öneri: Ancak burada şu ayrıntıya dikkat etmek gerekir. Öğrencilerin arasında ritim duygusu gelişmiş öğrenciler varsa, uyumu bozmadan onların özgün ritimleri yapmalarına izin verilmesi yaratıcılık duygusunun pekişmesi açısından yararlı olacaktır.)

Sonraki aşamada öğrencilere; **“Şimdi de çocuklar, (teknolojik müzik aletlerini göstererek) bu müzik aletleriyle müzik yapmayı öğreneceğiz.”** der ve kendisini çok dikkatli bir şekilde takip etmelerini ister.

Daha sonra, müzik aletlerini çalma aşamalarına geçeceğini söylemeye yönelik; **“Çocuklar! Hatırladınız mı acaba, dersin başında izlediğimiz videoyu?”** diye sorar. Cevaplar alındıktan sonra çocuklara; **“İşte dubstep djmix dediğimiz bu müzik aletiyle müzik yapacağız.”** der ve müzik aletini bütün öğrencilerin göreceği bir yere koyar. Sonra; **“Önce ben nasıl yapıldığını sizlere göstereceğim, sonra, sizler teker teker buraya gelerek nasıl müzik yapıldığını öğreneceksiniz, Anlatabildim mi?”** der ve cevaplar alındıktan sonra uygulamaya geçer.

- Dubstep djmix’te kendisi kısa bir şekilde ritmik doğaçlama müzik yapar. Aynı şekilde parmak vuruşlarıyla öğrencilerin kendisi gibi müzik yapacaklarını söyler.
- İkinci aşamada dubstep’te önce tuşlara bir vuruş yapar. Sesi duyurur. Sonra ikinci vuruşu yapar.
- İki vuruşu birleştirir.
- Öğrencileri teker teker çağırarak veya müzik aletini önlerine götürerek kendisinin rehberliğinde aynı vuruşları yaptırır. (Fiziksel yardıma ihtiyaç duyan çocuklara fiziksel yardımcı bulunur.)
- Dubstep djmix’te istenilen sesleri çıkarmaya dönük davranışlara olumlu pekiştiriciler kullanılır.
- Bütün öğrencilere bir ve iki vuruşluk ritimleri yaptırır.
- En son aşamada dubstep djmix’te müzik yapan öğrenciyle eş zamanlı olarak diğer öğrencilere öğrendikleri el ve vücut ritmiyle, ritim çubuklarıyla veya darbukayla eşlik ettirir.
- Öğrenme sürecini aynı şekilde, diğer soundbeam ve elektronik batari ile devam ettirir.

BÖLÜM-3**Ölçme ve Değerlendirme:**

Öğrencilerden bir ve iki vuruşluk ritimlerle el ve vücut hareketleri, teknolojik müzik yapma aletleriyle bir ve iki vuruşluk ritimlerle müzik yapmaları ve el ve vücut hareketleri ve ritim aletleriyle yaptıkları ritimle teknolojik müzik yapma aletlerine eşlik etmeleri istenir. İstenilen davranışları gerçekleştirip gerçekleştirmedikleriyle ilgili kontrol listesi hazırlanır.

KONTROL LİSTESİ**Öğrencinin Adı Soyadı:****Sınıfı: Numarası:**

Hedef no.	Hedef Davranış	Beceriler	Evet	Hayır	Açıklama
6. Teknolojik müzik yapma aletlerini kullanarak müzik yapar.	6.1. Öğretmenin rehberliğinde el ve vücut hareketleriyle müzik yapar.	Eliyle bir dizine bir vuruş yapar.			
		Eliyle diğer dizine bir vuruş yapar.			
		Bir eliyle göğsüne bir vuruş yapar.			
		İki eliyle göğsüne bir vuruş yapar.			
		Bütün vuruşları ritme uygun birleştirir.			
	6.3. Soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlar yapar.	Bir vuruş yapar.			
		İki vuruş yapar.			
		İki vuruşu ritmik bir şekilde yapar.			
	6.2. Grubun yaptığı bir veya iki vuruşluk ritimsel vuruşlara soundbeam, dubstep djmix, elektronik bateri ile eşlik eder.	Bir vuruşla eşlik eder.			
		İki vuruşla eşlik eder.			

Ek-1